

A vajdasági némettség elkobzott vagyonának méretei és megközelítő értéke

WEISS
Rudolf

A második világháború vége előtt, a Királyi Jugoszláviához tartozó Vajdaságban 381 700 német élt: Bánátban 127 300, Bácskában 179 000 és Szerémségben 75 400.

A kommunisták 1943. november 21-én a boszniai

Jajce helységben az úgynevezett AVNOJ ülésén (az AVNOJ a Jugoszláv Antifasiszta Népfelszabadító Bizottság rövidítése) rendeletet hoztak, amelyben elrendelték a némettség kollektív bűnöségét, megfosztották őket állampolgárságuktól és minden ingó és ingatlan vagyonukat elkobozni tervezték. E rendelet második pontja szerint: „Minden német etnikumú személy teljes ingó és ingatlan vagyonát államosítottak tekintendő és állami tulajdonná válik.” Ez volt a bekövetkezett óriási méretű fosztogatás és rablás hamis jogi alapja. Miután a jugoszláv kommunisták a szovjet tankok segítségével átvették a hatalmat, ezeket a rablási terveket brutálisan végre is hajtották.

A vajdasági németektől elkoboztak 68 036 birtokot vagyis 389 256 hektár földet. Az úgynevezett „szűkebb” Szerbiában 1 birtokot vagyis 193 hektár földet. Szóval a mai Szerb Köztársaság 389 449 hektár földet kellene, hogy visszaadjon a németeknek. Mi, németek nem fejtettük el azt sem, hogy 1919-ben 40 000 hektár földet loptak el a németektől az akkori délszláv féle királyság területén vagyis Vajdaságban kb. 27 000 hektárt.

A vajdasági németek a kendergyarak, malmok és téglagyarak több mint a felét tartották. Bácskában például a kendergyarak 78 százaléka volt német tulajdon. Az akkori Jugoszláv Királyság területén a németek termelték az össz élelmiszerek 25 százalékát, habár nem

tették ki az össz lakosság 4 százalékát sem.

Az első számítások szerint 1982-ben csak az ingatlan vagyon értéke elérte az akkori 15 milliárd 589 millió német márkát, ami ma kb. 7,8 milliárd euró lenne. A német oldal 1990-ben összehesztelt minden elkobzott vagyont: földeket, erdőket, gyárakat, bankbetéteket, műkincseket, ipari műhelyeket, gépeket, háziállatokat, bútorokat, autókat, motorokat, kerékpárokat stb. és arra jutottak, hogy a volt Jugoszlávia területén élő németek vagyona kb. 50 milliárd eurót vagyis kb. 65 milliárd dollárt ért. Ebből a mai Szerbia „része” az összeg kb. 65 százaléka vagyis kb. 32,5 milliárd euró. Ezt tudva nem is kell tovább csodálkozni az olyan nosztalgján, hogy „Jól lehetett élni a titói kommunista Jugóban...”. Hát persze, mikor már az országalapításnál a startban ekkora méretű lopást követett el a későbbi „önigazgatási szocializmus paradicsoma”. Könnyű volt a másét élvezni és osztogatni... a baj akkor

Brandt, mint külföldi állampolgár, semmiféleképpen sem tudott lemondani az itteni némettség vagyonáról, mert az itteni németek a Jugoszláv Királyság állampolgárai voltak

jött, amikor dolgozni is kellett volna és munkával tovább kellett volna szaporítani és fejleszteni azt, amit elraboltak.

Az erkölcs és az igazság szerint a rablást 66 év után is csak rablásnak lehet nevezni. Egy igazságtalanságból nem lesz igazság, csak azért mert eltelt 66 év. Igen, óriási az összeg. Ezért is keresik lázasan a módot, hogy az elkobzott német vagyon ügyét a különböző mendemondák és mítoszok területére tolják. Egyik legkedveltebb mese a Tito és Brandt féle tárgyalásokról szól, amikor a mese szerint Brandt, az akkori német kancellár (1969–1974), „nagylelkűen” lemondott az itteni németek vagyonáról, Josip Broz, az akkori kommunista Jugoszlávia teljhatalmú uralkodója pedig nem követelte a ha-

disarcot Németországtól. A szépségében abban van, hogy ők négy szemközt németül beszélgettek, még fordító sem kellett, és a mai napig nem került napfényre semmiféle írott bizonyíték. Még ha Brandt mondott is volna ilyet, ennek semmi jogi, sem erkölcsi következménye nem lehetett. Brandt, mint külföldi állampolgár, semmiféleképpen sem tudott lemondani az itteni németiség vagyonáról, mert az itteni németek a Jugoszláv Királyság állampolgárai voltak. Ez a dolog jogi oldala.

Az erkölcsi oldaláról nem is beszélve. Semmiféleképp nem a Brandtra tartozott megmondani, mi lesz öregapám vagyonával, aki az Osztrák–Magyar Monarchia állampolgára volt, később pedig megkérdézése nélkül a Jugoszláv Királyság állampolgára lett és végül a vagyonát a jugoszláv kommunisták rabolták el.

Szerbia 2011 végéig el akarja nyerni az Európai Unió tagjelölti státusát, ezért végre szeptemberig elkészül a vagyon-visszaszármaztatási törvényszöveg. Az állam valamiféle kárpótlásra készül. Állami részvényeket osztanak több évtizedes kifizetéssel. Az elkobzott vagyonnak csak a morzsáját kárpótolnák. Az igazságos változat az egykori tulajdonosok természetben történő restitúciója lenne, és csak ott, ahol az valóban nem lehetséges másképp, jöhet számításba az igazságos kárpótlás.

Ismerve az országot, ahol élünk, biztos, hogy a vagyonuktól megfosztottakat és leszármazottaikat ez a törvény nem fogja igazságosan kárpótolni. Egy valamiféle igazságos megoldásért mindenkinek személy szerint harcolnia kell. Nem lesz más megoldás, mind hogy eljárást indítson a szerbiai illetékes bíróságokon, és miután itt mindenholnan elütik, a Strasbourgi Emberi Jogi Bíróságon folytassa az elődöktől elkobzott vagyonért folytatott harcot. Aki erre nem lesz hajlandó, az majd meg kell, hogy elégedjen a „morzsákkal”.

■ A szerző a Német Népi Szövetség elnöke